

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 15.10.1981, sp. zn. 5 Tz 95/81, ECLI:CZ:NS:1981:5.TZ.95.1981.1

Číslo: 28/1982

Právní věta: Orgány přípravného konania nie sú oprávnené vykonávať pred začatím trestného stíhania úkony podľa štvrtej a piatej hlavy Trestného poriadku s výnimkou úkonov podľa § 113 a 114 Tr. por. (t. j. s výnimkou ohliadky a prehliadky tela a iných podobných úkonov), teda nie sú oprávnené ani vypočuť svedkov podľa § 101 a nasl. Tr. por. Výpoveď svedka vypočutého pred začatím trestného stíhania, aj keby bola inak vykonaná vo forme predpísanej v piatej hlave Trestného poriadku, nemožno použiť ako dôkaz pred súdom s výnimkou prípadu, keď bol svedok vypočutý pri objasňovaní podľa § 179 odst. 2 písm. a) Tr. por. (porov. § 164 odst. 1 Tr. por.).

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 15.10.1981

Spisová značka: 5 Tz 95/81

Číslo rozhodnutí: 28

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Dokazování, Výpověď svědka

Předpisy: 141/1961 Sb. § 101 odst. 1

§ 113

§ 114

§ 158 odst. 3

§ 164

§ 179b odst. 2 písm. a

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 28/1982 sb. rozh.

Orgány přípravného konania nie sú oprávnené vykonávať pred začatím trestného stíhania úkony podľa štvrtej a piatej hlavy Trestného poriadku s výnimkou úkonov podľa § 113 a 114 Tr. por. (t. j. s výnimkou ohliadky a prehliadky tela a iných podobných úkonov), teda nie sú oprávnené ani vypočuť svedkov podľa § 101 a nasl. Tr. por.

Výpoveď svedka vypočutého pred začatím trestného stíhania, aj keby bola inak vykonaná vo forme predpísanej v piatej hlave Trestného poriadku, nemožno použiť ako dôkaz pred súdom s výnimkou prípadu, keď bol svedok vypočutý pri objasňovaní podľa § 179 odst. 2 písm. a) Tr. por. (porov. § 164

odst. 1 Tr. por.).

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 15. 10. 1981 sp. zn. [5 Tz 95/81.](#))

Na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, Najvyšší súd SSR zrušil rozsudok Okresného súdu v Trnave z 22. decembra 1980 sp. zn. 5 T 536/80 ako aj rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 2. apríla 1981 sp. zn. 6 To 129/81 a okresnému prokurátorovi v Trnave nariadil, aby vec znova prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Rozsudkom Okresného súdu v Trnave z 22. decembra 1980 sp. zn. 5 T 536/80 bol obvinený J. F. uznaný za vinného z trestného činu kupliarstva podľa § 204 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že v Piešťanoch v máji a v júni 1980 poskytoval miestnosti svojho domu na vyspanie a vykonanie pohlavného styku D. K., D. B., D. G., J. D., A. M., M. N., B. H. a D. B.; za to od neznámych cudzích štátnych občanov prijímal peniaze v sumách od 100 do 500,- Kčs za jednu noc a tak získal spolu najmenej 11 000,- Kčs.

Za to ho okresný súd odsúdil podľa § 204 Tr. zák. na trest odňatia slobody v trvaní osemnásť mesiacov, ktorého výkon podmienenečne odložil na skúšobný čas troch rokov. Podľa § 53 odst. 1 Tr. zák. uložil mu aj peňažný trest vo výške 8000,- Kčs. Podľa § 54 odst. 3 Tr. zák. ustanovil pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť zmarený, náhradný trest odňatia slobody v trvaní deväť mesiacov.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený odvolanie.

Krajský súd rozsudkom z 2. apríla 1981 sp. zn. 6 To 129/81 rozhodol tak, že podľa § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 Tr. por. zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o treste a na základe § 259 odst. 3 Tr. por. podľa § 204 Tr. zák. odsúdil obvineného na trest odňatia slobody v trvaní jedného roka, výkon ktorého podmienenečne odložil na skúšobný čas dvoch rokov.

Proti tomuto rozsudku podal generálny prokurátor SSR v šesťmesačnej lehote uvedenej v § 272 Tr. por. sťažnosť pre porušenie zákona v neprospech obvineného. Uviedol, že je nepochybne preukázané, že obvinený získal trestnou činnosťou za obdobie dvoch mesiacov najmenej 11 000,- Kčs, teda neoprávnený majetkový prospech, ktorý možno odčerpať iba uložením peňažného trestu. Z výpovede obvineného vyplýva, že je vlastníkom dvoch domov a prostredníctvom Čedoku prenajíma izby za úplatu. Tieto okolnosti treba bližšie objasniť a potom rozhodnúť, či sú splnené podmienky pre uloženie peňažného trestu.

Na podklade sťažnosti pre porušenie zákona Najvyšší súd SSR preskúmal podľa § 267 odst. 1 Tr. por. všetky výroky napadnutého rozsudku krajského súdu, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo a zistil, že zákon porušený bol.

Obvinený priznal, že v kritickom čase poskytol izby svojho domu dievčatám, ktoré poznal i ktoré mu boli neznáme, pretože nemali kde spať. Keď zistil, že do jeho bytu chodia s nimi aj muži, bral od dievčat peniaze v sumách 100,- Kčs, 200,- Kčs a v niekoľkých prípadoch i 300,- Kčs, pretože v byte vždy zostal po nich neporiadok. Celkom mohol získať asi 4000,- Kčs.

Okresný súd odôvodnil svoje skutkové zistenia výpoveďami svedkýň, ktoré vypočul na hlavnom pojednávaní, i výpoveďami svedkýň D. B., M. T. a A. M., ktoré prečítal na hlavnom pojednávaní. Výpovede doslovne opakoval v odôvodnení rozsudku a bez akéhokoľvek zhodnotenia z nich urobil záver, že obžalovaný je vinný podľa obžaloby. S dôvodmi okresného súdu v otázke viny sa stotožnil aj krajský súd v napadnutom rozsudku.

Takéto odôvodnenie rozsudku je však v rozpore s ustanovením § 125 Tr. por., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti považoval za dokázané a o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel, existenciu ktorých skutočností pokladá so zreteľom na výsledky dokazovania za vylúčenú alebo pochybnú, akými úvahami sa správal pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä pokiaľ si navzájom odporujú, a prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov. Z odôvodnenia musí byť ďalej zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou.

Rozsudok súdu prvého stupňa je nepreskúmateľný. Nedá sa z neho zistiť, ktoré svedecké výpovede dosvedčujú, že obvinený páchaním trestného činu, pre ktorý je stíhaný, získal najmenej 11 000,- Kčs. Toto zistenie súdu nemá podklad v dôkazoch, ktoré boli vykonané na hlavnom pojednávaní.

Iba svedkyne E. M. a D. G. na hlavnom pojednávaní vypovedali, že obvinený dostal peniaze za to, že im poskytol izbu na vykonanie súložie s cudzincami. Uvedli, že obvinený získal celkom 3000,- Kčs.

Svedkyne J. D., D. K., D. B. a B. H. popreli, že by obvinený dostal od nich alebo od mužov, s ktorými boli, za uvedenú službu peniaze.

Pokiaľ okresný súd prečítal výpovede týchto svedkýň urobené pre orgánmi prípravného konania a oprel o ne svoje rozhodnutie, nepostupoval správne, pretože tieto výpovede neboli urobené v súlade so zákonom.

Zo zápisnice o vypočutí svedkyne D. G. na č. l. 16 vyplýva, že k vypočutiu malo dôjsť 2. júla 1980, teda v ten istý deň, keď sa začalo trestné stíhanie. Z obsahu jej výpovede je však zrejmé, že výsluch bol vykonaný

11. júna 1980. To isté vyplýva i z výpovede svedka O. A. N. na č. l. 18.

Sú pochybnosti aj o ďalších výpovediach svedkýň, či boli vykonané po začatí trestného stíhania, t. j. po 2. júli 1980, keďže všetky svedkyne boli poučené podľa § 158 Tr. por. Svedkyňa E. M. na hlavnom pojednávaní uviedla, že príslušníci VB ju vypočúvali v Bojne, a to tak, že sa jej vypytovali na rôzne veci a myslela si, že je to súkromný rozhovor. Zo zápisnice na č. l. 21 však vyplýva, že výsluch mal byť vykonaný v Piešťanoch 7. júla 1980.

Pre uvedený záver svedčia i zápisnice o výpovediach svedkýň B. H. na č. l. 29 z 25. augusta 1980, J. D. na č. l. 30 a D. K. na č. l. 31 z 15. septembra 1980. Aj tieto svedkyne boli poučené podľa § 158, resp. 158 odst. 3 Tr. por.

Podľa § 158 odst. 3 Tr. por. na preverenie oznámení o trestných činoch a ostatných podnetov na trestné stíhanie zadávažujú prokurátor, vyšetrovateľ a vyhľadávací orgán potrebné podklady a nevyhnutné vysvetlenia a zisťujú a zabezpečujú stopy trestného činu, pritom však nie sú oprávnení pred začatím trestného stíhania robiť úkony podľa štvrtej a piatej hlavy Trestného poriadku s výnimkou úkonov podľa § 113 a 144 Tr. por.

Z uvedeného vyplýva, že ak boli vykonané výsluchy osôb podľa citovaného ustanovenia, možno ich považovať len za vysvetlenia, informácie a podklady, ktoré môžu odôvodniť začatie trestného stíhania, ale nemôžu slúžiť ako dôkaz v trestnej veci pred súdom.

Súd teda nemal prihliadať ako na dôkaz na vysvetlenia osôb urobené podľa § 158 odst. 3 Tr. por., ani na výpovede svedkýň, pokiaľ boli vypočuté pred začatím trestného stíhania, aj keby boli inak vypočuté vo forme predpísanej v ustanovení § 101 a nasl. Tr. por.